ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО
СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 20.12.2021. године

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА 13.12.2021. – 17.12.2021.

Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	10.12.21	-	17.12.21		10.12.21	-	17.12.21		10.12.21	-	17.12.21		10.12.21	-	17.12.21	
2 године	-0,69	-	-0,72	↘	0,65	-	0,64	↘	0,43	-	0,51	↗	-0,10	-	-0,11	↘
5 година	-0,58	-	-0,61	↘	1,25	-	1,17	↘	0,55	-	0,61	↗	-0,09	-	-0,10	↘
10 година	-0,35	-	-0,38	↘	1,48	-	1,40	↘	0,74	-	0,76	↗	0,06	-	0,05	↘

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Bubillove

Доспијеће	Приноси			
	10.12.21	-	17.12.21	
3 мјесеца	-0,880	-	-0,824	↗
6 мјесеци	-0,793	-	-0,753	↗
1 година	-0,739	-	-0,647	↗

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

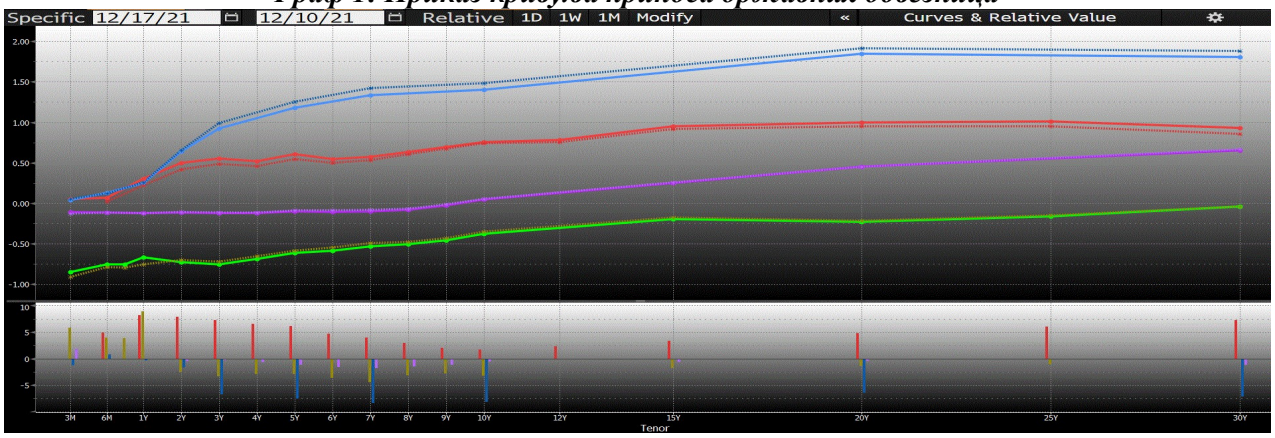

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 17.12.2021. године (пуне линије) и 10.12.2021. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Приноси обвезница еврозоне су смањени у поређењу са претходном седмицом. Приноси њемачких обвезница су забиљежили пад од око 3 базна поена широм криве, док су приноси италијанских обвезница смањени за 2 до 7 базних поена, при чему су веће промјене забиљежене код обвезница дужег рока доспијећа. У фокусу протекле седмице су били састанци неколико водећих централних банака, укључујући ЕЦБ, који је одржан у четвртак. Поред тога, инвеститори су посебну пажњу посвећивали вијестима у вези са новим омикрон сојем вируса, за којег је почетком седмице Свјетска здравствена организација саопштила да представља „веома велик“ глобални ризик. У складу са очекивањима, ЕЦБ је задржала непромијењену референтну каматну стопу (0,0%), као и остале главне каматне стопе ове институције. **PEPP програм ће бити окончан крајем марта 2022. године, а старији програм куповина обвезница (APP) ће бити привремено повећан (6 мјесеци)**. Ипак, најављено је да трајање куповина путем APP програма није одређено, те ће мјесечне куповине од 20 милијарди EUR трајати „колико буде потребно“, а да ће бити окончане „мало прије“ било каквог повећања каматних стопа. Такође, **реинвестирање средстава по основу куповина обављених путем PEPP ће се проширити најмање до краја 2024. године,** чиме се

осигурава довољно простора за ЕЦБ у смислу потребне флексибилности, уколико буде потребно да се поново активира. Такође, **предсједница ЕЦБ Lagarde је још једном поновила да је мало вјероватно да ЕЦБ повећа каматне стопе у 2022. години.** Након саопштења ЕЦБ и објаве нових прогноза за инфлацију и економски раст еврозоне, неколико чланова ЕЦБ, укључујући гувернера Централна банке Француске и предсједника Централне банке Њемачке, су у петак упозорили на потребу опрезности везано за питање инфлације, одосно на постојање узлазних ризика на средњорочне прогнозе ЕЦБ, које се већ сада приближавају циљаном нивоу од 2% (за 2023. и 2024. години очекиване стопе инфлације износе 1,8%). Прогнозе инфлације у еврозони за текућу годину су повећане на 2,6% са ранијих 2,2%. Предсједница Lagarde је додала да инфлација највише рефлектује снажан раст цијена енергената. **Прогнозе инфлације у еврозони за 2022. годину оштро су ревидиране навише и сада износе 3,2% (раније очекивано 1,7%).** Везано за економски раст **ЕЦБ је смањила прогнозе БДП-а еврозоне за 2022. годину на 4,2% (раније очекивано 4,6%), док је повећала прогнозе за 2023. годину на 2,9% (раније очекивано 2,1%), а прве прогнозе БДП-а за 2024. годину сада износе 1,6%.**

Ifo институт је објавио да очекује да би БДП Њемачке у текућем кварталу могао да забиљежи пад од 0,5% на кварталном нивоу, а да након тога, почетком 2022. године стагнира. За 2022. годину Ifo сада прогнозира раст БДП-а Њемачке од 3,7% (оштар пад прогноза у односу на раније очекиваних 5,1%), док се очекује да би просјечна стопа инфлације сљедеће године могла да износи 3,3%, као и да неће бити смањена на „нормалан ниво“ до 2023. године, а након тога би требало да падне на 1,8%. На крају прошле седмице Централна банка Њемачке је повећала прогнозе инфлације Њемачке, те очекује да ће остати изнад 2% и током 2024. године. За 2022. годину прогнозирана стопа инфлације у Њемачкој сада износи 3,6%, а пад на 2,2% се очекује у наредне двије године. Такође, Централна банка Шпаније је оштро повећала прогнозе инфлације земље за 2022. годину на 3,7%, али је већ за наредну, 2023. годину, прогноза инфлације смањена на 1,2%. Премијер Италије Draghi је изјавио да је Италија остварила скоро све од постављених циљева (51) за 2021. годину, а које треба да постигне под „ЕУ планом опоравка и отпорности“, као и да ће све преостале циљеве постићи до краја године.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (прелим.)	ДЕЦ	57,8	58,0	58,4
2.	PMI индекс услужног сектора – ЕЗ (прелим.)	ДЕЦ	54,3	53,3	55,9
3.	**PMI композитни индекс– ЕЗ (прелим.)**	**ДЕЦ**	54,4	**53,4**	55,4
4.	Индустријска производња – ЕЗ (Г/Г)	ОКТ	3,0%	3,3%	5,1%
5.	Индустријска производња – Ирска (Г/Г)	ОКТ	-	-12,9%	27,3%
6.	Трговински биланс – ЕЗ (у милијардама EUR)	ОКТ	5,8	2,4	6,1
7.	Трговински биланс – Италија (у милијардама EUR)	ОКТ	-	3,89	2,44
8.	Output грађевинског сектора – ЕЗ (Г/Г)	ОКТ	-	4,4%	2,0%
9.	**Стопа инфлације – ЕЗ (финал.)**	**НОВ**	4,9%	**4,9%**	4,1%
10.	Стопа инфлације – Француска (финал.)	НОВ	3,4%	3,4%	3,2%
11.	Стопа инфлације – Шпанија (финал.)	НОВ	5,6%	5,5%	5,4%
12.	Стопа инфлације – Италија (финал.)	НОВ	4,0%	3,9%	3,2%
13.	Стопа инфлације – Финска	НОВ	-	3,7%	3,2%
14.	Стопа инфлације – Аустрија (финал.)	НОВ	4,3%	4,3%	3,7%
15.	Произвођачке цијене – Њемачка (Г/Г)	НОВ	20,0%	19,2%	18,4%
16.	Ifo индекс пословног повјерења – Њемачка	ДЕЦ	95,3	94,7	96,6
17.	Обим малопродаје – Финска (Г/Г) финал.	ОКТ	-0,9%	1,6%	2,7%
18.	Трговински биланс – Холандија (у милијардама EUR)	ОКТ	-	4,0	5,5
19.	Трговински биланс – Шпанија (у милијардама EUR)	ОКТ	-	-3,36	-2,40
20.	Јавни дуг – Италија (у милијардама EUR)	ОКТ	-	2.710,3	2.706,4
21.	Стопа незапослености – Италија (квартално)	III квартал	9,4%	9,2%	9,8%
22.	Стопа незапослености – Холандија	НОВ	-	2,7%	2,9%

САД

Након одржаног састанка FOMC-а у сриједу, Комитет је најавио удвостручење смањења програма квантитативних олакшица (како би се смањио мјесечни темпо куповине имовине за 20 милијарди државних обвезница и 10 милијарди USD MBS-а), са планом да се квантитативне олакшице окончају у марту наредне године. Примарни закључак са састанка FOMC-а је био да је тренутно вријеме за пооштравање Федове монетарне политике, које ће вјероватно бити више под притиском у односу на посљедњи циклус. У току конференције за медије, предсједник Powell је додао да неће бити повећања каматних стопа прије краја смањења квантитативних олакшица, па се убрзање тог процеса мора посматрати као средство чекања, како би се у бољим условима могло разговарати о повећању каматне стопе. **На одржаној сједници једногласно је одлучено да се референтна каматна стопа задржи на постојећем нивоу од 0%-0,25%.**

Креатори монетарне политике Феда су изнијели аргументе за повећање каматних стопа, након окончања програма квантитативних олакшица у марту. Предсједница Феда из Сан Франциска Daly је изјавила да ће подржати два или три повећања каматних стопа током сљедеће године, док је гувернер Феда Christopher Waller изјавио да ће повећање каматних стопа у марту бити „врло могуће“, с обзиром на упорност инфлације, као и због очекивања да ће се до тада запосленост вратити на претпандемијски ниво, након што се урачунају пензионисања. Предсједник Феда из New Yorka John Williams је изјавио да је њихов циљ да монетарну политику поставе у добру позицију и да створе могућности да се у датом моменту током сљедеће године почну са повећавањем каматних стопа.

Financial Times је објавио да Бијела кућа покушава да усвоји пакет предсједника Bidena „Build Back Better“, вриједан 1,75 билиона USD до краја године, док истиче вријеме за придобијање демократа који су суздржани због страха од прековремене потрошње и трајне инфлације. Предсједник Biden се састао са демократским сенатором Joeom Manchinom, који је константна препрека за усвајање Bidenovog пакета. Manchin је изјавио да је разговор са предсједником Bidenom протекао у добром тону и на питање да ли ће бити усвојен пакет до Божића Manchin је изјавио да је све могуће.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Индекс произвођачких цијена финал. потражње (Г/Г)	НОВ	9,2%	9,6%	8,8%
2.	МБА апликације за хипотекарне кредите	10. дец	-	-4,0%	2,0%
3.	Индекс повјерења у прерађивачком сектору	ДЕЦ	25,0	31,9	30,9
4.	Малопродаја (М/М)	НОВ	0,8%	0,3%	1,8%
5.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	11. дец	200.000	206.000	188.000
6.	Континуирани захтјеви незапослених	4. дец	1.943.000	1.845.000	1.999.000
7.	Индекс започетих кућа	НОВ	1.567.000	1.679.000	1.502.000
8.	Индустријска производња (М/М)	НОВ	0,6%	0,5%	1,7%
9.	Искориштеност капацитета	НОВ	76,8%	76,8%	76,5%
10.	Индекс расположења потрошача	12. дец	-	51,2	51,0
11.	PMI индекс прерађивачког сектора (прелим.)	ДЕЦ	58,5	57,8	58,3
12.	PMI индекс услужног сектора (прелим.)	ДЕЦ	58,5	57,5	58,0
13.	Композитни PMI индекс (прелим.)	ДЕЦ	-	56,9	57,2

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,1313 на ниво од 1,1240.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

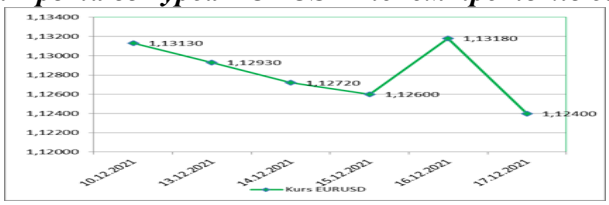

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Током протекле седмице објављени су подаци за инфлацију који су показали да је дошло до снажног раста инфлације током новембра. Наиме, инфлација је у новембру забиљежила највећи раст у посљедњих десет година, те је достигла ниво од 5,1%, док су економисти очекивали да ће расти до 4,8% са октобарских 4,2%. Овако висока инфлација представљала је још један сигнал за BoE и доношење одлука на сједници која је одржана у четвртак. На поменутој сједници је **одлучено да се референтна каматна стопа повећа са 0,10% на 0,25%, што није било очекивано.** Одлука је донешена гласањем 8:1 што рефлектује опрезност у суочавању са таласом инфлације у односу на ризике које изазива нови сој вируса омикрон. BoE очекује да ће овим потезом осигурати да инфлаторна очекивања остану углавном усидрена у средњем року. **Важно је поменути да BoE сугерише даљи раст каматних стопа у првих шест мјесеци 2022. године, иако не нужно на узастопним састанцима.**

Појачано ширење заразе изазване новим сојем вируса утицало је на пад промета ресторана у Великој Британији. Званичници сугеришу грађанима да смање дружења, након појачаног ширења заразе, посебно јер је број нових случајева заразе на дневном нивоу достигао највиши ниво од средине 2020. године.

Главни економиста BoE Huw Pill је истакао да ће BoE вјероватно требати поновно повећање референтне каматне стопе како би спријечила инфлаторне притиске који долазе са тржишта рада. Овакве изјаве су протумачене као подршка шпекулацијама са тржишта које указују на то да тржишни учесници сматрају да су креатори монетарне политике BoE започели са серијом повећања референтне каматне стопе.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Rightmove цијене кућа (Г/Г)	ДЕЦ	-	6,3%	6,3%
2.	Захтјеви незапослених за помоћ	НОВ	-	- 49.800	- 58.500
3.	Просјечне седмичне зараде (квартално)	ОКТ	4,6%	4,9%	5,9%
4.	ILO стопа незапослености (квартално)	ОКТ	4,2%	4,2%	4,3%
5.	**Инфлација (Г/Г)**	**НОВ**	4,8%	**5,1%**	4,2%
6.	PMI прерађивачки сектор (прелим.)	ДЕЦ	57,6	57,6	58,1
7.	PMI услужни сектор (прелим.)	ДЕЦ	57,0	53,2	58,5
8.	Gfk повјерење потрошача	ДЕЦ	-17	-15	-14
9.	Малопродаја (Г/Г)	НОВ	4,2%	4,7%	-1,5%

Током протекле седмице GBP је апрецирала у односу на EUR, док је депрецирала у односу на USD. Курс EURGBP је забиљежио пад са нивоа од 0,85285 на ниво од 0,84914, док је курс GBPUSD смањен са нивоа од 1,3273 на ниво од 1,3245.

ЈАПАН

На одржаној сједници у петак, BoJ је задржала непромијењену референтну каматну стопу на -0,1% и циљани ниво приноса на десетогодишње државне обвезнице на 0%, као што се и очекивало, са 8:1 гласова. Креатори монетарне политике Јапана су одлучили да смање куповине корпоративних обвезница и комерцијалних записа на нивое прије пандемије, постављајући горњу границу тих куповина на око 5 билиона JPY, уз продужење хитних програма за ублажавање утицаја пандемије, до краја септембра 2022. године, те како би и подржали финансирање малих и средњих предузећа, па је одлучено да се оконча кредитни програм за велике фирме до краја марта, док ће кредитни програм за мања предузећа бити продужен за још 6 мјесеци. Гувернер BoJ Kuroda је на прес конференцији након састанка изјавио да се инфлација у Јапану креће око 0%. Чак и када се изузму једнократни фактори, инфлација је још увијек око 0,5%, што је и даље испод циљаног нивоа од 2%. Што се тиче референтних каматних стопа, Kuroda је изјавио да су друге централне банке почеле да нормализују монетарне политике, али пошто је у Јапану стопа инфлације „заробљена“ око нивоа од 0%, потребан је одређен период да би се остварио задати циљ, што

значи да се стрпљиво одрже огромни монетарни подстицаји, јер је то неопходно за економију и стабилност цијена у Јапану. Kuroda је додао да не види да се Јапан креће у смјеру стабилизације монетарне политике, као што је ситуација у САД и у Европи, те истакао да свака држава одлучује о својој монетарној политици тражећи стабилност у економији и инфлацији, тако да је сасвим нормално да ће бити разлика у начину вођења политике.
Расположење у услужном сектору Јапана се побољшало на највиши ниво у посљедње двије године, али је опоравак међу произвођачима успорен, због раста цијена сировина које су уједно успориле опоравак економије у току пандемије.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Танкан индекс повјерења великих произвођача IV квартал		19	18	18
2.	Основне машинске поруџбине (Г/Г)	ОКТ	4,2%	2,9%	12,5%
3.	Индустријска производња (Г/Г) финал.	ОКТ	-	-4,1%	-2,3%
4.	Искориштеност капацитета (М/М)	ОКТ	-	6,2%	-7,3%
5.	Индекс услужног сектора (М/М)	ОКТ	1,2%	1,5%	0,5%
6.	Трговински дефицит (у милијард. JPY)	НОВ	-600,3	-954,8	-68,5
7.	Извоз (Г/Г)	НОВ	21,0%	20,5%	9,4%
8.	Увоз (Г/Г)	НОВ	40,0%	43,8%	26,7%
9.	PMI индекс прерађивачког сектора (прелим.)	ДЕЦ	-	54,2	54,5
10.	PMI индекс услужног сектора (прелим.)	ДЕЦ	-	51,1	53,0
11.	Композитни PMI индекс (прелим.)	ДЕЦ	-	51,8	53,3

JPY је током протекле седмице апрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 128,32 на ниво од 127,83. JPY је благо депрецирао у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 113,44 на ниво од 113,63.

НАФТА И ЗЛАТО

На отварању њујоршке берзе у понедјељак цијена једног барела сирове нафте је износила 71,67 USD (63,35 EUR).

Током протекле седмице цијена нафте се одржавала на нивоу преко 70 долара по барелу. Почетком седмице су се појавиле вијести да је OPEC повећао прогнозе тражње за нафтом у првом кварталу 2022. године, док је предвиђање раста тражње за цијелу наредну годину оставио стабилном, истичући да ће омикрон варијанта вируса имати благи утицај с обзиром на то да се свијет навикава на живот са пандемијом. У мјесечном извјештају OPEC је истакао да очекује да ће дневна тражња за нафтом у I кварталу 2022. године у просјеку износити 99,13 милиона барела, што је за 1,11 милиона барела више у односу на предвиђања из претходног мјесеца. Током трговања у уторак цијена нафте је смањена након што је из IEA упозорено да би нова варијанта вируса, омикрон, могла да има негативан утицај на опоравак глобалне тражње. У наредним данима цијена нафте је углавном била под утицајима сигнала да ће раст понуде нафте премашити тражњу у наредној години, али и саопштења WHO у којем је наведено да би вакцине против Ковид19 можда могле бити мање ефикасне против новог соја вируса. Цијена је у четвртак имала тенденцију раста под утицајем рекордне тражње за нафтом у САД, упркос ширењу заразе изазване новим сојем вируса, за којег се претпоставља да ће угрозити глобалну тражњу. Оптимистични ставови Феда, изнијети након састанка FOMC-а одржаног прошле седмице, су ублажили страхове да ће нови сој вируса угрозити глобалну тражњу за нафтом, те је цијена нафте повећана. Овај раст је био само привремен јер је цијена нафте поново у петак забиљежила пад усљед забринутости да би растући број заражених омикрон сојем вируса могао довести до увођења рестриктивних мјера, које би могле негативно да утичу на потражњу за нафтом. Цијена нафте је на седмичном нивоу забиљежила пад од 1,13%. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 70,86 USD (63,04 EUR).

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне фине унце злата је износила 1.782,84 USD (1.575,92 EUR).

Током протекле седмице цијена злата је углавном била под утицајем ишчекивања резултата састанка FOMC-а и одлука о промјени монетарне политике. Почетком седмице цијена злата је забиљежила раст под утицајем неизвјесности изазване растом инфлације, ширењем заразе узроковане омикрон сојем вируса, као и због ишчекивања састанка FOMC-а. У протеклој седмици је око 20 централних банака одржало састанке монетарних одбора, укључујући и главне централне банке као што су Фед, ЕЦБ и BoE. Значајнији пад цијене злата забиљежен је у уторак, након што су објављени подаци о произвођачким цијенама у САД, које су забиљежиле највећи годишњи раст у посљедњих 11 година, а што је појачало очекивања да ће Фед на састанку, који је окончан у сриједу, фаворизовати рестриктивнију монетарну политику. На састанку FOMC-а одлучено је да се удвоструче смањења програма квантитативних олакшица (смањењем мјесечног темпа куповине имовине за 20 милијарди државних обвезница и за 10 милијарди USD MBS-а), са планом да се квантитативне олакшице окончају у марту наредне године. Овакве вијести су утицале на слабљење долара, а што је подстакло раст цијене злата. Главне централне банке су монетарну политику учиниле рестриктивнијом са циљем сузбијања инфлације, док је и даље пажња усмјерена на ефекте новог соја вируса, омикрон.

На затварању тржишта у петак цијена једне фине унце злата је износила 1.798,11 USD (1.599,74 EUR). На седмичном нивоу цијена злата је повећана за 0,86%, након што је претходне четири седмице биљежила константан пад.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

Припремили:
Служба Front Office
Одјељење за банкарство

Одрицање од одговорности (Disclaimer)
Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на бази њих.